

Короткі теоретичні відомості

ПРЕДМЕТ І ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ

- ◎ Пізнання починається з відображення зовнішнього світу органами чуття. Живе споглядання складає перший етап на шляху пізнання. Чуттєве пізнання протікає у трьох основних формах: відчутті, сприйнятті, уявленні. Чуттєвому пізнанню притаманні: прямий, безпосередній зв'язок з конкретними об'єктами зовнішнього світу, його відтворення. На відміну від чуттєвого пізнання, мислення відображає дійсність у абстракціях.

Логика

Логика — это наука о формах и способах мышления.

Первые учения о формах и способах мышления возникли в Древнем Китае и Индии. Основоположником формальной логики является Аристотель.

Аристотель (384-322 до н.э.). Основоположник формальной логики (понятие, суждение, умозаключение).

Джордж Буль (1815-1864). Создал новую область науки - Математическую логику (Булеву алгебру или Алгебру высказываний).

Клод Шеннон (1916-2001). Его исследования позволили применить алгебру логики в вычислительной технике

Логічне мислення — якісно новий, вищий етап у розвитку пізнання. Його роль полягає у тому, щоб виявити головні властивості й ознаки предмета, розкрити закономірні зв'язки. Мислення відображає дійсність в узагальнених образах, виділяє у предметах загальне, повторюване, суттєве, істотне.

Формальна логіка — наука, що вивчає форми думки — поняття, судження, умовиводи, доведення з боку їх логічної структури. Логіка — це наука про закони і форми правильного мислення. Основне завдання формальної логіки — сформулювати закони і принципи, дотримання яких є необхідною умовою досягнення знання. Вимоги формальної логіки не можна ігнорувати, тому що без них неможливе вивідне знання. Але було б помилковою і їх абсолютизація.

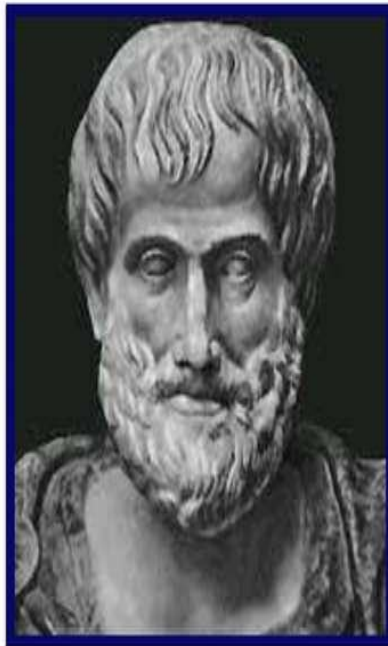
Абстрактному мисленню передують чуттєве пізнання. Основними формами чуттєвого пізнання є *відчуття, сприйняття, уявлення*. Від чуттєвого пізнання людина переходить до абстрактного мислення, основні форми якого *поняття, судження, умовивід*. Чуттєве пізнання та абстрактне мислення відтворюють один і той же предмет; спільною їх основою є практика людства. Ці ступені пізнання поєднуються, доповнюючи і збагачуючи одне одне. Оперування поняттями, судженнями, умовиводами складає формально-логічний апарат мислення. Логічна форма мислення застосовується в усіх сферах знання. Логічне мислення має такі особливості:

1. Мислення відображає дійсність в узагальнених формах.
2. Абстрактне мислення — форма опосередкованого відображення світу.
3. Абстрактне мислення — процес активного відображення дійсності.
4. Абстрактне мислення нерозривно пов'язане з мовою.

АРИСТОТЕЛЬ

(384 р.-322 р. до н.е.)

- Заклав основи формальної логіки
- Виклав закони логічного виведення
- Розробив аксіоматичний метод
- Запропонував першу формально-аксіоматичну систему логіки - **силогістику**
- Заклав основи модальної логіки

ВИЛЬГЕЛЬМ ЛЕЙБНИЦ

(1646-1716)

- Лейбниц взглянул на логику Аристотеля через призму математики
- Он создал «Азбуку мыслей», сжатый и краткий язык символов.
- Разработал идея логического исчисления. Рассуждения обозначил буквами, сложные высказывания-формулами.
- В результате удалось содержательные рассуждения заменить формальными вычислениями

Юридична логіка — це наука, яка вивчає закономірності застосування логічних теорій у правовому пізнанні та юридичній практиці. Тут логіка є прикладною дисципліною, тому поле її застосування — правознавство — накладає відбиток на її методи і засоби. Тому можна вважати, що юридична логіка — це наука про правовий метод, оскільки метод права не є суто правовим і не є суто логічним. Правовий метод відображає фундаментальну формально-змістовну залежність природи права.

Сутність *математичної логіки* виразимо словами Б. Рассела «Нова філософія не є виключно критичною. Вона конструктивна, але її конструктивність проявляється поступово і експериментальним шляхом. Вона має спеціальний технічний метод конструювання, а саме: математичну логіку, нову галузь математики, яка набагато ближча філософії, ніж будь-яка інша традиційна наука. Математична логіка дає змогу побачити філософські висновки наукової теорії, які сутності мають бути прийняті та які співвідношення між ними»

Досить важливим у процесі вивчення логіки є диференціація її на формальну та діалектичну. Елементарна логіка не досліджує всіх умов пізнання істини, але вона неодмінно передбачає істинність, бо хибний зміст думки порушує логічну форму, і навпаки — порушення логічної форми веде до хибного висновку. Вона вивчає правила і прийоми, застосування яких необхідне в будь — якому міркуванні, у пізнанні як звичних властивостей та відношень, так і складних процесів і явищ об'єктивного світу.

Діалектична логіка долає обмеженість формальної логіки, дає їй теоретико-пізнавальну основу, визначає її місце в системі інших наук, її пізнавальне значення, природу основних логічних положень і меж її застосування. Діалектична логіка вивчає діалектичні закони функціонування й розвитку людського мислення, а також методологічні принципи та вимоги, які формуються на їх основі. До них відносяться вимоги об'єктивності і всебічності вивчення, принцип історизму, роздвоєння єдиного на протилежні сторони, рух від абстрактного до конкретного, принцип єдності історичного і логічного, конкретність істини тощо.

На відміну від формальної логіки, яка розглядає форми мислення як такі, що вже склалися, діалектична логіка досліджує виникнення, зміну і розвиток логічних форм, співвідношення між ними.

